

Culemborg, 25 december 2017 - Eerste Kerstdag

Tekst: Lucas 2: 1-7

Thema: 'Tussen keizer en kind'

Voorganger: ds. Henri Veldhuis

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus,

“En het geschiedde in die dagen dat er een bevel uitging van keizer Augustus”. Met die epische woorden, die we zo goed kennen, begint Lucas zijn kerstverhaal. Met één groot gebaar opent Lucas daarmee het grote wereldtoneel. En dan zien we niet eerst een kindje, maar een keizer, - een keizer die een decreet uitvaardigt.

Dat is de grote wereld van politiek en macht, de wereld van keizers, koningen en andere leiders die decreten uitvaardigen. President Trump deed het bevel uitgaan Jeruzalem te zien als de hoofdstad van Israël. President Erdogan kon niet achterblijven en verklaarde Jeruzalem als hoofdstad van de Palestijnen. President Poetin kondigde zijn herverkiezing aan en verklaarde dat zijn tegenkandidaten geen schijn van kans maken. - Nederland is gelukkig een democratisch land, maar de beslissing tot uitbreiding van luchthaven Lelystad leek ook wel veel op een decreet.

In zó'n wereld van politieke decreten en bevelen wordt het kind van God geboren, en we weten nog lang niet wie en waar. Als keizers en presidenten decreten uitvaardigen, worden gewone mensen onrustig, ze moeten in beweging komen om het decreet bij te vallen en in ieder geval te gehoorzamen. Maria en Jozef moeten op reis, zoals miljoenen mensen dagelijks op reis zijn op dat grote wereldtoneel van keizers en decreten.

Lucas begint zijn kerstverhaal met de keizer van Rome, en zeven verzen later eindigt hij in een klein dorp in de altijd zo onrustige joodse regio Judea. Tussen de mensen daar is geen plaats meer, - in de warmte van de dieren wordt een kindje geboren waarvoor geen plaats is, een mensenkind dat in naam van de keizer tenslotte gekruisigd zal worden.

In zeven verzen schets Lucas zo de wereld waarin wij leven, als gemeente van Christus, als kerkgangers van kerstmorgen. We leven tussen keizer en kind, zoeken daar onze weg tussen decreten en evangelie, tussen fake nieuws en waarheid, tussen vrees en hoop, tussen keizers en burgers die wel weten van dat kind, en anderen die er niet van willen weten.

Om ons te helpen bij het vinden van de weg op dat zo verwarrende wereldtoneel, staan er soms profeten op, mannen en vrouwen die een helder en vurig woord spreken, profeten zoals Jesaja met visioenen over politieke leiders als goede herders, over zwaarden die worden omgesmeed tot ploegijzers, over woestijnen die gaan bloeien, - visioenen die we vaak te groot en te mooi vinden; want ja de wereld is vol van leugen en geweld en verandert zo weinig ten goede; wij zelf veranderen misschien zo weinig ten goede.

Op de eerste zondagen van Advent hoorden we zulke visioenen van de profeet Jesaja, en naar aanleiding van één van mijn preken had ik daarover met een gemeentelid een mooi gesprek.

Hij kent mij, zo zei hij, als een realistische dominee, en daarom vroeg hij zich af of mijn preek over 'zwaarden en ploegijzers' niet te idealistisch was, te veraf van de werkelijkheid. "Zal er ooit zo'n betere wereld komen, zal het kwaad niet altijd overheersen?"

Maar gaandeweg raakten we er toch over eens, dat het nodig is dat wij persoonlijk en als gemeente leven uit diepe overtuigingen, uit idealen die je niet kunt opgeven, uit dromen van God, waarin die idealen verbeeld worden.

Dat zulke diepste overtuigingen nodig zijn, hier en nu, en niet alleen voor een verre toekomst, voelen we vooral tegenover onze kinderen. Waarom is het verantwoord om kinderen te krijgen? Omdat we geloven dat ondanks zoveel kwaad in de wereld, het toch *zin* heeft om te leven, dat het toch zin heeft kinderen te krijgen in deze gevaarlijke wereld tussen keizer en kind.

Als dat onze diepste overtuiging is ten aanzien van onze eigen kinderen, ten aanzien van kinderen en jongeren op school aan wie je les geeft, dan hebben we tegenover hen ook de plicht onze diepste overtuigingen, dromen en idealen tot uiting te brengen en voor te leven. Onze kinderen zijn een godsgeschenk, tegenover wie wij als eerste 'getuigenis moeten afleggen van de hoop die ons leeft', om een bijbeltekst te citeren. Al heel jong kijken kinderen ons aan met vragende ogen, om aan *ons* te zien wat goed is, om aan *ons* te beleven wat liefde is en trouw, om van ons te leren wat rechtvaardig is. Tegenover een kind kun je nooit volstaan met alles maar in het midden te laten, en alle goed en kwaad maar te relativiseren. Voor een kind moet je er zijn; tegenover een kind kun jij je diepste geloof niet verzwijgen.

Waarom geloof je in je kind, ook al maakt het fouten en heeft het beperkingen? Omdat je een diep en profetisch geloof hebt in de *zin* van het leven van jouw kind, een geloof dat je nooit kunt opgeven. Jouw kind wil dat geloof zien in jouw ogen, in jouw hart, het horen in jouw woorden. Zien en ervaren dat jij als ouder, leraar, familielid of vriend gelooft in de zin van *leven*. En *dát* geloof is een *profetisch* geloof, want het is geloof in de zin van het leven op het podium van keizers en hun decreten, in een wereld vol kernwapens, milieuvervuiling, onrecht en ziekte. Is het eigenlijk nog wel verantwoord kinderen te krijgen? Als je dat nog *wèl* verantwoord vindt, dan kom je op de weg van profeten als Jesaja, want een kind wil van jou horen en zien wat goed is voor deze wereld, welke weg we hebben te gaan, welke hoop ons bezielt, welke God ons geschapen heeft, welke Geest ons leiden zal.

We kunnen twifelen, misschien wel wanhopen, aan zulke grote profetieën als die van Jesaja op het wereldtoneel van keizer en kind. En toch wordt ook aan ons persoonlijk gevraagd waar wij *zèlf* voor staan, uit welke ethische en profetische overtuigingen we leven. Vluchten kan niet meer, want onze kinderen vragen het ons.

Misschien dat onze twijfels dan wel het sterkst gevoeld worden, als we het ook tegenover onze kinderen niet meer weten, en we maar zwijgend voorbijgaan aan de grote vragen van geloof en leven. Je zorgt ervoor dat gesprekken aan tafel niet te diep gaan, onderwerpen niet te zwaar worden, ethische keuzes niet te radicaal. Je bewaart de lieve vrede in een veilig en welvend leven.

Maar intuïtief zullen je kinderen het aanvoelen, dat jij het ook niet meer weet, dat jij geloof in God en de diepere zin van het leven ook een moeilijke kwestie vindt, en de vragen daarover maar liever vermijdt. Totdat die kinderen ook weer kinderen krijgen, of ontmoeten in de

familiekring of op hun werk, waar kinderen hèn vragen waar ze voor staan en waar ze voor leven.

Heeft deze wereld nog zin? Hebben profetische visioenen die trillen van overtuiging en verwachting nog zin? Het kerstfeest is een groot en stralend antwoord op die vraag, en het antwoord luidt: 'ja'! Want God zelf laat zijn bijzondere kind geboren worden in deze wereld, omdat Hij deze wereld en alle leven daarop *nog steeds zinvol* vindt, ondanks alles. Hij zelf laat *zijn* kind geboren worden, omdat Hij blijft geloven in ons, in onze toekomst en die van de wereld, ondanks alle kwaad dat we dagelijks weer doen.

Elk kind dat geboren wordt is een statement van hoop en geloof, als het goed is. En op het wereldtoneel van de keizer en zijn decreten komt God zèlf met *zijn* grote statement, met *zijn* kind dat getuigt van zijn trouw aan deze wereld in nood, aan het leven van elk van ons persoonlijk.

Ergens, in een klein hoekje van de wereld, waar eigenlijk geen plaats is voor een kind, wordt het kind van God geboren. Een kind dat door de Schepper te vondeling wordt gelegd in de wereld van de keizer. Koning Herodes wil het doden. Een ten hemel schreiende klacht van moeders klinkt in Bethlehem om hun dode kinderen.

Als wij dat kind wèl willen zien en op kerstmorgen naar de kerk komen, wordt het in ons midden gelegd, in onze armen, en dan kijkt het ons aan met ogen die vragen: "Geloof jij in mij, ben ik veilig bij jou? Geloof jij dat mijn leven zin heeft? Mag ik in jouw huis opgroeien als een profeet die gelooft dat we met elkaar moeten omgaan als een goede herder, dat wapens omgesmeed kunnen worden tot ploegijzers? Mag ik bij jouw dromen over woestijnen die gaan bloeien? Of vind je dat maar stom?"

Op het kerstfeest legt God zijn kind in deze wereld en in onze armen, vanuit zijn diepste overtuiging dat ons leven zin heeft en toekomst. En nu vraagt Hij aan ons of wij goed voor dat kind en de roeping van dat kind willen zorgen; of we ons niet meer op de vlakte willen houden, omdat wij het allemaal ook niet meer weten, maar ons diepste geloof naar boven willen halen in de zorg voor dit kind van God.

Natuurlijk, we houden vragen en twijfels, maar dit kostbare mensenkind van God kunnen we toch niet in de steek laten? We willen en moeten er toch in geloven als in ons eigen kind? Zullen we die Zoon van God blijven geloven als Hij groter wordt, een jonge man die zijn eigen weg met God zal gaan, zoals onze eigen kinderen?

*Natuurlijk* blijf je trouw -, want het is jouw kind, gekregen van God op het kerstfeest. Zoals je begrijpt dat veel ouders van topsporters hun kinderen vaak overal volgen en ondersteunen, zul jij Jezus volgen op zijn weg, - ook als Hij het moeilijk krijgt en Hij misschien alles verliezen zal. Want die volwassen man, of vrouw, blijft altijd jouw kind, een kind waarin je blijft geloven, zoals moeder Maria onder het kruis van haar zoon.

Elke dag leven we op dat wereldtoneel van Lucas tussen keizer en kind. De keizer heeft sowieso macht over ons leven, of we nu willen of niet. Maar op het kerstfeest laten we ons door Lucas

bij een kind brengen, dat voor veel keizers en koningen niet mag bestaan. Vanuit de kribbe kijkt dat kind ons aan - jullie en mij - met vragende ogen:

“Mag ik voor jullie wel bestaan? Mag ik bij jullie wel groot en profetisch worden? Willen jullie wel luisteren naar wat mij bezielt, als kind van God? Ben ik bij jullie wel veilig, en krijgt mijn diepste overtuiging - ook als die soms moeilijk is voor jullie - wel een kans? Geloven jullie in mij?”

Eigenlijk is het kerstfeest een feest van adoptie, zoals adoptie in heel de bijbel een belangrijk thema is. Want God vraagt ons allemaal, of we zijn kind willen adopteren als ons eigen kind. Het Christuskind is *Gods* grote teken, dat Hij gelooft in de zin van ons leven. Willen wij dat nu ook geloven, en geloven in dat kind als ons eigen kind, dat zijn eigen weg met God zal gaan?

Met Kerst komen de meeste mensen in de kerk, maar in de loop der jaren ben ik gaan zien wat een waagstuk het is om juist dan naar de kerk te gaan. Want als je dat kleine kindje eerlijk in de ogen kijkt, dan voel je wat het van je vraagt: Of jij gelooft in de diepere zin van dit kind, van zijn leven en toekomst, ook als hij ouder wordt en misschien wel tegenover je komt te staan als een groot profeet.

Ik begon deze preek met het decreet van de keizer. President Trump vaardigde een decreet uit over Jeruzalem als de hoofstad van Israël. Kort daarna kreeg ik een kerstboodschap uit Bethlehem van de man [Daoud Nassar] die afgelopen februari in deze kerk was, ook een man voor wie geen plaats is in Bethlehem.

Hij schrijft, mede namens zijn familie: “Meer dan 2000 jaar geleden probeerde koning Herodes tevergeefs de boodschap van hoop en liefde voor de wereld tegen te houden. Wij geloven dat ook vandaag niemand die boodschap tegen kan houden.” In dezelfde brief schrijft hij dat zijn gezin van de Wereldraad van Methodistische kerken de jaarlijkse vredesprijs heeft gekregen.

Amen